

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/114/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7621205871
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7621205871.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudcov JUDr. Borisa Brondoša a JUDr. Martina Kolesára v spore žalobcu: A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. B. X, C., zastúpený: JUDr. Tatiana Vorobelová, advokátka, Bajzová 2, Košice, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, Štúrova 2, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, o odvolaní žalovanej proti rozsudku 7C/69/2021-77 z 28. marca 2022, v znení opravného uznesenia 7C/69/2021-94 z 28. marca 2022 Okresného súdu Spišská Nová Ves

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok v znení opravného uznesenia v časti napadnutého vyhovujúceho výroku a vo výroku o trovách konania.
- II. Žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi 100 % trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom v znení opravného uznesenia zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 3.000,- eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, zamietol žalobu v prevyšujúcej časti, zastavil konanie v časti o zaplatenie vecnej škody vo výške 1.000,58 eura s prísl. a priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie tak rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal od žalovanej náhrady vecnej škody vo výške 1.000,58 eura s prísl. a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 4.000,- eur s prísl., na tom skutkovom základe, že žalobcovi bola v trestnom konaní spôsobená škoda a nemajetková ujma nezákonným rozhodnutím, a to uznesením vyšetrovateľa OR PZ, Odbor kriminálnej polície v D. E. F. zo dňa 22.11.2018, ktorým mu bolo vznesené obvinenie za pokračovací zločin sprenevery podľa § 213 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. b/ Trestného zákona s poukazom na § 139 písm. c/, písm. e/ Trestného zákona na tom základe, že ako vnuk poškodených manželov nebohej G. A. a H. A. umiestneného v zariadení pre seniorov, po predchádzajúcej ústnej dohode o tom, že bude uhrádzať poplatky v mesačných platbách za umiestnenie H. A. v zariadení, konal v rozpore s touto dohodou, a to v období od mája 2017 do mája 2018, keď prevzal za tým účelom peniaze od G. A., ale ich nepoužil na úhradu sociálnych služieb a minul pre vlastnú potrebu. Uznesenie o vznesení obvinenia mu bolo doručené dňa 28.11.2018. Pri výsluchu dňa 4.1.2019 podal sťažnosť, ktorú okresný prokurátor zamietol ako podanú oneskorene. Následne dňa 21.3.2019 bola podaná na Okresný súd Spišská Nová Ves prokurátorom obžaloba. Prvoinštančný súd rozhodol vo veci odsudzujúcim rozsudkom sp. zn. 2T/25/2019 zo dňa 26.8.2020, ktorý bol zrušený uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6To/86/2020 zo dňa 30.11.2020 a vec bola vrátená okresnému súdu na nové konanie. Následne uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 4.3.2021 bolo trestné stíhanie proti žalobcovi zastavené preto, že trestné stíhanie

je podmienené súhlasom poškodeného a súhlas nebol daný. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že v predmetnej trestnej veci bol potrebný súhlas poškodenej osoby na vedenie trestného stíhania, ktorý orgán činný v trestnom konaní si nezabezpečil zákonným spôsobom a v čase, ako to predpokladá Trestný poriadok, hoci od prvého kontaktu s poškodenou bol zrejmy jej pomer k osobe páchatela a ani pri prijímaní trestného oznámenia, ani pri výsluchu poškodenej, nebol súhlas vyžiadaný a aj napriek tomu došlo k začatiu trestného stíhania. Žalobca listom zo dňa 8.6.2021 požiadal Generálnu prokuratúru SR o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Žalobca bol trestne stíhaný v čase od 28.11.2018 do 4.3.2021. Je presvedčený, že štát má niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do jeho základných práv. O jeho trestnom stíhaní sa hneď dozvedeli jeho príbuzní, nakoľko to bola záležitosť rodiny, ako aj jeho vtedajší zamestnávateľ. Jeho obvinenie ťažko znášala jeho manželka, ktorá dlhodobo užíva lieky proti úzkosti a daná situácia zhoršila jej zdravotný stav. V mieste jeho bydliska sa rýchlo rozšírilo, že je trestne stíhaný. Obvinenie z protiprávnej činnosti, ktorá sa mu dávala za vinu, je závažného charakteru, zasiahlo do jeho citlivej oblasti života - občianskej cti, dôstojnosti, bezúhonnosti, cti a vážnosti v spoločnosti a spôsobilo mu nemajetkovú ujmu. Žalobca prestal navštevovať známych, príbuzných, chodiť do spoločnosti, nakoľko sa mu už nechcelo všetko vysvetľovať, že to bolo ináč, ako to prezentovali orgány činné v trestnom konaní. Psychicky to nezvládal, uzavrel sa do seba, mal pocity krivdy, nespravodlivosti, ktoré má doposiaľ už aj preto, že trestné stíhanie bolo zastavené pre nesprávny úradný postup, pričom preňho by bolo lepšie preukázať nevinu.

3. Na takto ustálený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ust. § 3 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1 písm. f), § 9 ods. 1 a 4 a § 17 ods. 1 až 3 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na ich základe vo vzťahu k základu uplatneného nároku uzavrel, že žalovaná zodpovedá za žalobcom tvrdenú ujmu preto, že k jej vzniku došlo v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia. V závere o prítomnosti zodpovednostného titulu prítom súd prvej inštancie vyšiel z názoru, že uznesenie o zastavení trestného stíhania má účinky zrušenia uznesenia o vznesení obvinenia, a preto z hľadiska podmienok upravených v ust. § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. je potrebné naňho hľadieť ako na rozhodnutie zrušené pre nezákonnosť. Súd prvej inštancie odmietol obranu žalovanej vystavanú na argumentácii o dôvodnosti vznesenia obvinenia voči žalobcovi. S oporou v rozhodnutí Ústavného súdu SR ÚS SR sp. zn. ÚS 395/2016 vyšiel z právneho názoru, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu, kedy je daná zodpovednosť štátu bez zreteľa na zavinenie podľa konečného výsledku trestného stíhania. Zastavenie trestného stíhania má teda rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Keďže žalovaná po podaní žaloby dňa 13.12.2021 zaplatila žalobcovi sumu 1.000,58 eura titulom náhrady účelne vynaložených trov konania, ktoré žalobcovi vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, žalobca v tejto časti vzal žalobu späť, preto súd prvej inštancie konanie v časti o zaplatenie vecnej škody vo výške 1.000,58 eura zastavil. Pri rozhodovaní o forme odškodnenia nemajetkovej ujmy a výške priznanej relatívnej satisfakcie súd prvej inštancie vo všeobecnosti vyšiel z toho, že vo výške peňažnej náhrady musia byť podľa ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. premietnuté tiež kritériá osoby poškodeného, jeho doterajšieho života a prostredia, v ktorom žil a pracoval, ďalej závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosti následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a závažnosti následkov, ktoré vznikli poškodenému v jeho spoločenskom uplatnení. Vychádzajúc zo samotnej výpovede žalobcu a z výpovede svedkýň - jeho matky a sestry ustálil, že u žalobcu sa naplnili predpoklady vzniku nároku na náhradu škody v zmysle § 17 ods. 1 až 4 zákona č. 514/2003 Z.z., keďže predmetné trestné konanie negatívne ovplyvnilo život žalobcu. Poukázal na to, že aj samotná doba trestného stíhania a výška trestu, ktorá hrozila žalobcovi, ako aj strach z odsudzujúceho rozsudku, boli preňho záťažou, čo uňho zvyšovalo pocity stresu, negatívneho prežívania a pocity krivdy. Trestné stíhanie zasiahlo do jeho súkromného, osobného a pracovného života, ako aj do jeho cti a dobrej povesti. Ovplyvnilo to aj jeho blízke okolie, spolužitie s manželkou a zdravotný stav manželky. Trestným stíhaním bola znížená vážnosť a dôstojnosť žalobcu v mieste jeho bydliska a predovšetkým v samotnej rodine, už aj z toho dôvodu, že sa jednalo o rodinný spor s blízkymi osobami, so starými rodičmi a s ich dcérou, teda tetou žalobcu. V danom prípade bol podľa úvahy prvoinštančného súdu preukázaný nesprávny postup okresného súdu, ktorý mal trestné stíhanie zastaviť, nakoľko tak neurobil, došlo k predĺženiu trestného stíhania na dobu takmer troch rokov, preto žalobcovi okrem už priznaného odškodnenia skutočnej škody, prináleží aj nárok na nemajetkovú ujmu, ktorú, vzhľadom na okolnosti prípadu a na tú skutočnosť, že žalobca už bol odškodnený sumou vo výške 1.000,58 eura, považoval za primeranú vo výške 3.000,- eur. Nárok žalobcu na zaplatenie úrokov z omeškania posúdil ako nedôvodný stotožniac sa s argumentáciou žalovanej poukazujúcou na

(už prekonané) uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/100/2017 zo dňa 17.10.2018, ktorým bola vyriešená právna otázka týkajúca sa určenia okamihu, kedy sa dlžník dostáva do omeškania v prípade nesplnenia povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Napokon rozhodnutie o trovách konania prvoinštančný súd odôvodnil s poukazom na ust. § 255 ods. 1 C.s.p. výlučným procesným úspechom žalobcu v spore s tým, že vzhľadom na to, že rozhodnutie o výške nároku záviselo od úvahy súdu, čiastočné zamietnutie žaloby nepovažoval za jeho procesný neúspech.

4. Rozsudok vo vyhovujúcom výroku (I.) a vo výroku o trovách konania (IV.) napadla včas podaným odvolaním žalovaná z odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) C.s.p. s návrhom, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietne, eventuálne zruší a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Žalovaná v odvolaní namietala neúplnosť a nesprávnosť skutkových záverov a následného právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie v otázke existencie nezákonného rozhodnutia a v otázke závažnosti ujmy spôsobenej žalobcovi nezákonným rozhodnutím. Uviedla, že „priznanie nemajetkovej ujmy nebolo riadne preukázané s tým, že podľa nej je potrebné považovať už uhradené finančné prostriedky zo strany štátu spočívajúce v úhrade vynaložených trov právneho zastúpenia za dostatočné zadosťučinenie v zmysle § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z.“ Zdôraznila, že žalobca niesol významnú zodpovednosť za vedenie trestného stíhania voči svojej osobe, že spáchanie skutku v zmysle podaného trestného oznámenia nebolo žalobcovi v trestnom konaní spochybnené, a že žalobca sa v trestnom konaní náležite nebránil podaním sťažnosti voči vznesenému obvineniu. Poukázala na negatívne vnímanie žalobcu vlastnou rodinou. Namietala všeobecnosť tvrdení žalobcu, ktorými mal preukázať následky vedeného trestného stíhania s tým, že „podklad nemajetkovej ujmy nesmie spočívať len v úsudku, ale aj v reálnom preukázaní závažnosti vzniknutej ujmy na právach žalobcu a jeho rodiny, nie však len tej predpokladanej.“ V ďalšej časti žalovaná hodnotila výpovede svedkov a vytkla súdu prvej inštancie, že nevykonali ňou navrhnuté dokazovanie výsluchom I. A. argumentujúc, že nie je dôvodné zaoberať sa otázkou viny a neviny z pôvodného trestného stíhania, s čím sa žalovaná nestotožňuje. Svojimi odvolacími námietkami poukazujúcimi na neúplnosť a nesprávnosť skutkových zistení na základe vykonaných dôkazov a vytýkajúcimi tiež nesprávne právne posúdenie veci, žalovaná podľa posúdenia odvolacieho súdu uplatnila odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) C.s.p.. Odvolací súd zároveň poznamenáva, že v zmysle ust. § 380 ods. 2 C.s.p. na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, musí prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Naproti tomu, vo vzťahu k ostatným odvolacím dôvodom, je odvolací súd podľa ust. § 380 ods. 1 C.s.p. viazaný ich vymedzením v odvolaní, a preto na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s ust. § 365 C.s.p. dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodnutí o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenia zistil (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1269s).

5. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu nesúhlasil s tvrdeniami žalovanej a jej odvolaciu argumentáciu považoval za vecne a právne nesprávnu. Vyjadril sa k tvrdeniam o nepodaní sťažnosti proti nezákonnému uzneseniu o vznesení obvinenia s tým, že sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia podľa neho nie je riadny opravný prostriedok predpokladaný ust. § 6 zákona č. 514/2003 Z.z., nemá odkladný účinok a nie je efektívnym a účelným prostriedkom. Poukázal na skutočnosť, že sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal hneď pri výsluchu dňa 4.1.2019 s tým, že bola zamietnutá ako podaná oneskorene. Právne argumentoval rozhodnutiami Veľkého senátu ELPS a Najvyššieho súdu ČR a SR.

6. Rozsudok vo výrokoch II. a III. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o zastavení konania o náhradu vecnej škody nebol odvolaním napadnutý; v tejto časti nadobudol právoplatnosť v zmysle ust. § 367 ods. 1 a 2 C.s.p., a preto v nej nebol v odvolacom konaní preskúmaný.

7. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas (§ 362 C.s.p.), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 C.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§385 ods. 1 a contrario C.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 C.s.p. a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) C.s.p. a dospel k záveru, že nie je (odvolanie) dôvodné. Tento rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 19.7.2023 po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu, pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 C.s.p..

8. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku v napadnutej vyhovujúcej časti týkajúcej sa nároku žalobcu na zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch a preto v súlade s ust. § 387 ods. 2 C.s.p. v odôvodnení ťažisko konštatuje, že dôvody, na ktorých podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku spočíva rozhodnutie súdu prvej inštancie, považuje za vecne správne (§ 387 ods. 1 C.s.p.) a tiež úplné z hľadiska všetkých kľúčových otázok nastolených v priebehu konania pred súdom prvej inštancie oboma procesnými stranami (§ 387 ods. 3 veta prvá C.s.p.). Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, reagujúc tým zároveň na podstatné argumenty žalovanej v odvolaní (§ 387 ods. 3 veta druhá C.s.p.), odvolací súd dodáva:

9. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) C.s.p. je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 C.s.p. a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo ak súd opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynulo z prednesov strán sporu alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti, dôležitosti, zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192 a nasl. C.s.p..

10. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p. odvolací súd uvádza, že vo všeobecnosti právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikáciou konkrétnej právnej normy na zistený skutkový stav vyvodzuje zo skutkových zistení, aké práva a povinnosti majú subjekty konania podľa hmotného práva. Nesprávnym právnym posúdením je potom potrebné rozumieť omyl v tomto postupe, a teda nesprávnosť pri aplikácii práva na skutkové zistenia. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd neaplikoval právnu normu vôbec, alebo ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak aj aplikoval správny predpis, ktorý si nesprávne vyložil alebo napokon ak aplikoval správny predpis, ktorý tiež správne interpretoval, avšak právnu normu nesprávne na zistený skutkový stav použil, v skutkových okolnostiach teda z právnej normy vyvodil nesprávne závery o právach a povinnostiach strán.

11. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu a napadnutého rozsudku konštatuje, že tieto žalovanou uplatnené odvolacie dôvody nie sú naplnené.

12. Predmetom konania ostal nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, resp. spôsobenej nezákonným rozhodnutím - uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Spišskej Novej Vsi, Odboru kriminálnej polície ČVS: ORP-424/2/VYS-SN-2018 zo dňa 22.11.2018, ktorým bolo voči jeho osobe vznesené obvinenie za pokračovací zločin sprenevery, ktorý sa opiera o hmotnoprávne ustanovenia § 17 ods. 1 až 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom ku dňu 22.11.2018.

13. Odvolací súd v tejto časti preskúmal napadnutý rozsudok, skutkové a právne závery i procesný postup súdu prvej inštancie v konaní v rozsahu vymedzenom odvolacími námietkami a relevantnými právnymi argumentmi strán uvedenými v odvolacom konaní a v intenciách žalovanou uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písmen e), f) a h) C.s.p., pričom nezistil, že by skutkové zistenia súdu prvej inštancie boli neúplné alebo nesprávne, nezodpovedali vykonaným dôkazom alebo, že by súd pri svojom rozhodovaní opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, prípadne vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplynuli alebo v konaní nevyšli najavo, alebo aby nesprávne interpretoval, prípadne aplikoval použitý právny predpis. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu veci, vzal do úvahy iba skutočnosti preukázané vykonanými dôkazmi, ktoré vyhodnotil podľa zásad vyplývajúcich z ust. § 191 a nasl. C.s.p., v súlade so zákonom, logicky a správnym spôsobom posúdil zistené skutočnosti, prihliadajúc na rozhodujúce skutkové tvrdenia a relevantné argumenty sporových strán, na základe čoho dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Uplatnený nárok správne právne kvalifikoval, aplikujúc relevantné ustanovenia

zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení zákona č. 412/2012 Z.z. účinného od 1.1.2013, ktoré správnym spôsobom aj interpretoval a vyvodil zodpovedajúce právne závery o právach a povinnostiach sporových strán. Odvolací súd sa preto v tejto časti v celom rozsahu stotožňuje so správnym skutkovým základom preskúmaného rozhodnutia i s právnymi závermi súdu prvej inštancie a zároveň v súlade s cit. ust. § 387 ods. 2 CSP konštatuje tiež úplnosť a správnosť dôvodov napadnutého rozsudku, na ktoré v podrobnosti odkazuje.

14. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní rešpektoval klauzuly určujúce minimálnu mieru racionality a konzistencie skutkovej a právnej argumentácie a pri výklade a aplikácii zákonných predpisov sa podľa názoru odvolacieho súdu neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam za stavu, ak pri svojom rozhodovaní nepochybne vychádzal zo zistení, že voči žalobcovi bolo dňa 22.11.2018 vznesené obvinenie za pokračovací zločin sprenevery podľa § 213 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. b/ Trestného zákona s poukazom na § 139 písm. c/, písm. e/ Trestného zákona, pričom následne bolo uznesením Odboru kriminálnej polície Sp. Nová Ves ČVS: ORP-930/2-VYS-SN-2017 zo dňa 29.5.2018 trestné stíhanie voči žalobcovi zastavené preto, že trestné stíhanie je podmienené súhlasom poškodeného a súhlas nebol daný, pričom pred uplatnením škodových nárokov na súde žalobca požiadal žalovanú o ich predbežné prerokovanie žiadosťou, ktorú žalovaná prerokovala s čiastočne pozitívnym výsledkom pre žalobcu.

15. Pokiaľ ide o námietky žalovanej v tejto časti je potrebné uviesť, že základnými predpokladmi zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci v prípade nezákonného rozhodnutia sú existencia nezákonného rozhodnutia vydaného orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci, existencia škody a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody.

16. Predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je predovšetkým existencia nezákonného rozhodnutia, t.j. takého rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom. Zodpovednosť štátu je podmienená využitím riadnych opravných prostriedkov smerujúcich proti nezákonnému rozhodnutiu. Vznik tejto zodpovednosti ďalej predpokladá, že sa nezákonné rozhodnutie zrušilo, teda zbavilo právoplatnosti. V preskúmanej veci žalobca svoj nárok na náhradu škody odvodzuje z vyššie uvedeného uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 22.11.2018, ktoré neúspešne (oneskorene) napadol sťažnosťou. Toto uznesenie považoval za nezákonné, lebo trestné stíhanie proti nemu nemalo byť vôbec vedené; spáchanie skutku, z ktorého bol obvinený, nebolo preukázané, keďže trestné stíhanie bolo podmienené súhlasom poškodeného, ktorý súhlas nebol daný, čo malo za následok zastavenie trestného stíhania. Na základe vyššie uvedeného má odvolací súd za to, že zastavenie trestného stíhania má hľadiska ust. § 6 citovaného zákona rovnaký význam ako jeho zrušenie pre nezákonnosť. Odvolací súd navyše dodáva, že pri posudzovaní uvedenej otázky treba vziať do úvahy, že po zastavení trestného stíhania neprichádza do úvahy podanie opravného prostriedku proti uzneseniu o vznesení obvinenia, lebo z hľadiska trestného konania je to už bezpredmetné. Záporná odpoveď na položenú otázku by nezodpovedala zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu obsiahnutej v citovanom zákone. Tá sleduje, aby každá zákonom predpokladaná majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti fyzickej osobe, bola odčinená. Záporná odpoveď by viedla k tomu, že fyzická osoba, proti ktorej bolo vznesené obvinenie, by musela niesť materiálne dôsledky takéhoto rozhodnutia, aj keď sa ukázalo nesprávnym a trestné konanie skončilo tak, že na ňu treba hľadieť ako na nevinnú. Vyššie uvedený výklad predstavuje už ustálenú súdnu judikatúru a súdnu prax. Skutočnosť, že nedošlo (resp. objektívne nemohlo dôjsť) k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na správnosť alebo nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok celého trestného stíhania. Odvolací súd konštatuje, že v danom prípade je splnená prvá základná podmienka pre záver o zodpovednosti štátu.

17. Odvolací súd ďalej konštatuje, že ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby, prípadne zastavením trestného stíhania, je treba hľadať nie len v ustanovení čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 Ústavy, teda v princípoch materiálneho právneho štátu, ktorý musí niesť zodpovednosť za nezákonné konanie svojich orgánov, či za konanie, ktorým štátne orgány alebo orgány verejnej moci priamo zasahujú do základných práv jednotlivca. Na jednej strane je isto povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej

strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, pokiaľ sa neskôr ukáže nie len ako nezákonný, ale tiež v prípade, keď je trestné konanie samo zastavené alebo, ak bol obžalovaný spod obžaloby oslobodený.

18. Právne otázky povahy trestného stíhania z hľadiska zodpovednostných titulov vymedzených zákonom č. 514/2003 Z.z a spôsobu hodnotenia jeho zákonnosti boli donedávna predmetom odbornej diskusie, pluralita ktorej sa prejavila i v rôznych záveroch právnej praxe súdov. Hneď jedným dychom však treba povedať, že v súčasnosti je zrejmá názorová disproporcía v neprospech názoru, ktorý v spore prezentovala žalovaná. V tejto súvislosti je potrebné zmieniť sa napríklad o rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR z 30. marca 2011 sp. zn. 3 Cdo/194/2010, z 30. januára 2011 sp. zn. 4 Cdo/54/2011, z 12. decembra 2012 sp. zn. 7 Cdo 145/2011, z 19. júna 2013 sp. zn. 7 Cdo 87/2012 a z 19. februára 2014 sp. zn. 7 M Cdo 27/2012. Tieto rozhodnutia spočívajú na právnych záveroch, ktoré dá sa povedať boli už definitívne v právnej praxi doktrínálne ustálené Ústavným súdom SR v jeho rozhodnutí zo 7. júla 2016 sp. zn. I. ÚS 320/2016, v ktorom tento mimo iného tiež konštatoval, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“, a že „pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca“ (por. tiež uznesenie NS SR č. 4M Cdo 15/2009). Právny názor, z ktorého pri posudzovaní tejto otázky vychádzal prvoinštančný súd, plne zodpovedá týmto záverom ÚS SR i NS SR. K argumentácii žalovanej poukazujúcej na súlad procesného postupu a rozhodnutia vyšetrovateľa s Trestným poriadkom, súd odkazuje na výstižné závery Ústavného súdu Českej republiky, prezentované v jeho náleze sp. zn. I. US/554/04 zo dňa 31. marca 2005, v zmysle ktorých „...je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ukážu ich predpoklady neskôr ako mylné a nesprávne. Ak má byť jednotlivec povinný sa takýmto úkonom vôbec podrobiť, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenie za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený. Nie je pritom rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie potvrdilo“ (pozri napr. rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 11Co/182/2019 z 27. novembra 2019).

19. Pokiaľ ide o samotné právne posúdenie nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie aplikoval na danú vec z časového hľadiska správnu právnu normu a to ust. § 17 ods. 1 až 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom ku dňu vydania nezákonného rozhodnutia, t.j. ku dňu 22.11.2018 (§ 27 cit. zákona), ktoré nadväzuje na všeobecnú občianskoprávnu úpravu zakotvenú v zákone č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších právnych predpisov (§ 25 ods. 1 cit. zákona), v zmysle ktorej v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučiniením vzhľadom na ujmu spôsobenú poškodenému subjektu, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch. Pokiaľ však je možné dosiahnuť náhradu nemajetkovej ujmy iným spôsobom ako už spomínanou peňažnou náhradou, právna úprava dáva prednosť práve tejto inej forme náhrady. Zmysel právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu má spočívať v tom, aby každá škoda spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu, bola primerane odčinená. Ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. zakladá nárok poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy a to bez ohľadu na to, či zároveň vznikla škoda (skutočná škoda či ušlý zisk). Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej, než majetkovej sféry poškodeného (nie je spojená so znížením majetkového stavu, či jeho nezvýšením, hoci bolo predpokladané) a vedľa nepriaznivých dôsledkov vyvolaných neprimeranou dĺžkou súdneho konania, môže zahŕňať aj iné negatívne dopady nesprávneho úradného postupu, či nezákonného rozhodnutia, najmä do osobnostnej integrity poškodeného. Peňažná kompenzácia je v zákone označená za spôsob subsidiárneho odškodnenia, ktoré nastupuje vtedy, ak nie je možné vzniknutú nemajetkovú ujmu nahradiť inak, t.j. kedy dostačujúcim prostriedkom nápravy by nebolo len obyčajné konštatovanie porušenia práva.

20. Za dôvodné podľa posúdenia odvolacieho súdu nemožno považovať ani výhrady žalovanej k spôsobu, akým súd prvej inštancie zdôvodnil svoje závery o forme a výške odškodnenia nemajetkovej ujmy. Svoje úvahy v týchto otázkach súd prvej inštancie vysvetlil v bode 44. odôvodnenia rozsudku, v ktorom zdôvodnil, aká ujma žalobcovi vznikla vedením trestného stíhania, ozrejmil tiež dôvody, na podklade ktorých dospel k záveru o primeranosti výšky priznaného peňažného zadostučinenia s prihliadnutím na osobu žalobcu a jeho doterajší spôsob života, dĺžku trvania trestného stíhania i jej dopad do osobnostnej sféry poškodeného a s poukazom na to, že predmetné trestné konanie negatívne ovplyvnilo život žalobcu, na ktorého sa do právoplatného meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už aj samotný čas trestného stíhania bol preňho záťažou. Doplnil, že trestné stíhanie žalobcu zasiahlo do jeho súkromného a osobného života, ako aj do jeho cti a dobrej povesti. Za nezanedbateľnú považoval aj výšku trestu, ktorá hrozila žalobcovi a strach z odsudzujúceho rozsudku, čo uňho zvyšovalo pocity stresu, negatívneho prežívania a pocity krivdy. Uvedené podľa súdu prvej inštancie ovplyvnilo aj blízke okolie, spolužitie s manželkou a zdravotný stav manželky. Tak ako uviedol súd prvej inštancie, pri posudzovaní nárokov na zadostučinenie za nemajetkovú ujmu treba mať na zreteli, že vznik nemajetkovej ujmy spravidla nemožno dokazovať, pretože prakticky ide o stav mysle poškodenej osoby. Ide o utrpenie na tých nehmotných hodnotách, ktoré sa dotýkajú morálnej integrity poškodenej osoby - predovšetkým na dôstojnosti, cti, dobrej povesti, ale aj na iných hodnotách, ktoré sa spravidla premietajú vo vnútornom živote človeka; napríklad tiež na osobnej slobode, súkromí, rodinnom živote a pod. (pozri rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/3731/2011 zo dňa 27.6.2012). Nemajetková ujma je teda kategóriou čisto subjektívnou, ktorú je možné preukázať iba so značnými obtiažami, a preto vo svojej podstate súd neposudzuje formu a rozsah odškodnenia podľa toho, ako sa poškodený cítil, ale či mal vzhľadom na všetky okolnosti dôvod cítiť sa byť na nehmotných hodnotách poškodený. Ide o psychickú kategóriu, ktorej hĺbka a rozsah sú ako rozhodné skutočnosti náročne preukázateľné. Aj preto by tiež bolo nadbytočné zisťovať ich prostredníctvom výsluchu účastníka (k uvedenému porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/3007/2010 zo dňa 31.8.2011).

21. Následky v nemajetkovej sfére poškodeného je pri odškodňovaní treba ponímať ako ujmu jedinú s prihliadnutím ku všetkému, v čom bol poškodený v dôsledku neoprávneného zásahu negatívne postihnutý (por. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 1076/2009 z 8.9.2011). Vlastný zásah do osobnostných práv je potrebné hodnotiť vždy objektívne s prihliadnutím na konkrétnu situáciu, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo (tzv. konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria), ako i na osobu postihnutej fyzickej osoby (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria). Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia znamená, že o zásah do osobnosti fyzickej osoby v značnej miere pôjde len tam, kde za konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako i s prihliadnutím na dotknutú osobu, je možné spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom na intenzitu a trvanie nepriaznivého následku, pociťovala ako závažnú spravidla každá fyzická osoba nachádzajúca sa na mieste a v postavení postihnutej osoby (rozsudok NS ČR z 27.10.2012, sp. zn. 30 Cdo 83/2011). Z tohto pohľadu vznesenie obvinenia pre trestný čin, za ktorý hrozí nepodmienečný trest odňatia slobody (v prejednávanej veci až do 10 rokov) vo všeobecnosti predstavuje vážny zásah do osobnostných práv jednotlivca a objektívne vyvoláva negatívne dopady na jeho osobný život, zasahuje do jeho cti, dôstojnosti, preto je spôsobilý obmedziť či porušiť jeho právo na rešpektovanie a ochranu dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti, tak ako to zaručuje čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky.

22. Odvolací súd v tejto súvislosti dopĺňa, že každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého je síce do okamžiku právnej moci meritórneho rozhodnutia potrebné pozeráť ako na nevinného, avšak samotný fakt trestného konania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti a rovnako ako porušenie práva na osobnú slobodu garantovaného článkom 8 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je spôsobilé obmedziť či porušiť právo jednotlivca na rešpektovanie a ochranu jeho súkromného a rodinného života, dôstojnosti osobnej cti a dobrej povesti tak, ako je garantované v čl. 10 Listiny, a to tým viac, pokiaľ sa jedná o obvinenie nepravdivé. Samotné trestné stíhanie je spôsobilé vyvolať dokonca vznik nemateriálnej ujmy. Tým viac je štát povinný reparovať materiálnu škodu, ktorá v súvislosti s trestným stíhaním jednotlivca vznikla.

23. Ľudská dôstojnosť predstavuje najvyššiu hodnotu v základoch celého právneho systému i ústavného poriadku a je možné ju preto považovať za konečný účel právneho poriadku. Tým sa stáva objektívnou ústavnou kategóriou a pôsobí vo vzťahu k ostatným inak nehierarchicky usporiadaným základným

právam ako hodnota nadradená a s ohľadom na to je potrebné akýkoľvek zásah či zníženie ľudskej dôstojnosti vnímať ako zásah veľmi závažný a teda, ťažko reparovateľný. Ľudská dôstojnosť je totiž hodnotou horizontálne neporovnateľnou s ostatnými ústavnými hodnotami či spoločenskými normami, je úplne nenahraditeľná iným statkom a tým menej hodnotou vyčísliteľnou v peniazoch.

24. Trestné stíhanie žalobcu trvalo takmer 2 roky a 3 mesiace kedy bol vystavený neustálym procesným úkonom zo strany orgánov činných v trestnom konaní (ako osoba podozrivá, obvinená a následne obžalovaná z trestného činu). V demokratickom a právnom štáte nemôže nastať situácia, kedy sa takéto trestné stíhanie skončí oslobodzujúcim rozsudkom z dôvodu, že skutok sa nestal, že osoba skutok nespáchala, že skutok nebol trestným činom, prípadne zastavením trestného stíhania, pričom takejto osobe, napriek tomu, že bola po celú uvedenú dobu vystavená stresu, úzkosti a frustrácii, nebude priznané odškodnenie nemajetkovej ujmy.

25. Primárnou funkciou náhrady nemajetkovej ujmy je funkcia satisfakčná, čo znamená primerané, s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne a tým účinné vyváženie a zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu. Vzhľadom na to, že nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani nedá odškodniť a jej rozsah nie je možné ani exaktne kvantifikovať a vyčísliť, namiesto nej je možné len poskytnutie zadosťučinenia.

26. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie.

27. Odvolací súd opakuje a dopĺňa, že pokiaľ ide o kritéria náhrady, vzhľadom k právnej úprave, ktorá pri rozhodovaní o výške reálnej náhrady neposkytuje súdom presné vodítka pre jej vyčíslenie, je potrebné prihliadať k judikatúrou ustáleným kritériám pre jej určenie. Ide o kritéria, ktoré možno posudzovať ako na strane poškodeného tak na strane škodcu (zodpovednej osoby).

28. Okolnosti na strane osoby zodpovednej (pôvodca zásahu) sú napr. jeho postoj (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a i.). Je úplne zreteľné, že postoj tejto osoby môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy poškodeným; ústretové správanie, ospravedlnenie, či prejavená ľútosť škodcu, môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia ju môže ešte prehĺbiť. Je nutné prihliadať aj na jeho majetkové pomery tak, aby bola daná možnosť reálneho uspokojenia priznaných nárokov [k zoznamu kritérií a ďalším okolnostiam vo vzťahu k tomuto druhu odškodneniu podrobnejšie najmä Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. Občiansky zákonník. Komentár. Zväzok VI. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1117-1120 (komentár k § 2959 P. Vojtek) a k doktríne odškodnenie duševných útrap bližšie Hulmák, M. a kol. Občiansky zákonník VI. Závazkové právo. Osobitná časť (k § 2055-3014). Komentár. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1717-1723 (komentár k § 2959 P. Bezouška)].

29. Žalovaná ani len netvrdila, že sa pôvodca zásahu do osobnostných práv žalobcu žalobcovi ospravedlnil, nahradil mu škodu resp. prejavil nejakým spôsobom ľútosť.

30. Navyše moderná európska judikatúra povinnosť dokazovať nemajetkovú ujmu už nevyžaduje a pomaly ale isto ju opúšťa aj naša judikatúra (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 3Cdo 137/2008), lebo trendom sa stáva skutočnosť, že nemajetková ujma vzniknutá už samotným porušením, resp. zásahom do oblasti práv a slobôd každého človeka. Preto nie je potrebné demonštrovať, že takýto zásah so sebou niesol aj ujmu, ktorá sa prejavila navonok vo vzťahu k tretím osobám, príležitostiam, očakávaniam, resp. narušila dôstojnosť človeka v očiach iných. Takýto prístup označuje Európsky súd pre ľudské práva za príliš formalistický (porov.: rozhodnutie ESLP vo veci Danev c. Bulharsko z 2.9.2010, sťažnosť číslo 9 411/05, § 5).

31. Aj bez dokazovania skutočného negatívneho postihnutia jednotlivých zložiek osobnosti, objektom ktorého, ako bolo spomenuté už na inom mieste tohto odôvodnenia, by bolo nepreukázateľné, poťažne ťažko preukázateľné vnútorné prežívanie, pocity a stav mysli žalobcu, nakoľko doba trestného stíhania takmer 2 roky a 3 mesiace, kedy sa musel (uvedené nie je potrebné osobitne dokazovať) žalobca zúčastňovať na úkonoch v prípravnom konaní, výsluchoch pred vyšetrovateľom, neskôr na hlavnom

pojednávani v konani pred súdom, ktorá spolu s hrozbou vysokého trestu (za zločin sprenevery mu hrozil trest odňatia slobody v trvaní od 3 do 10 rokov), jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností je objektívne spôsobilá privodiť u priemerného človeka utrpenie na týchto nehmotných hodnotách, odvolací súd uzavrel, že k vzniku nemajetkovej ujmy u žalobcu rozhodne došlo.

32. Odvolací súd na tomto mieste poznamenáva, že je potrebné rozlišovať medzi objektívnym dopadom škodlivého zásahu na nemajetkovú sféru postihnutého (objektívnym preto, že stav mysli nemožno preukazovať) a medzi konkrétnymi prejavmi škodlivého zásahu v jednotlivých sférach života, včítane prípadných trvalých následkov a akcentuje pritom, že zásah do nemajetkovej (morálnej) sféry fyzickej osoby sa môže ale nemusí v objektívnej realite prejavovať. Odvolací súd vyšiel zo zistenia, že morálna sféra žalobcu nezákonným obvinením dotknutá rozhodne bola.

33. Ako bolo už skôr konštatované, morálna ujma žalobcu bola priamo vyvolaná jeho nezákonným obvinením. Medzi nezákonným obvinením a nemajetkovou ujmov vzniknutou žalobcovi preto podľa posúdenia odvolacieho súdu nesporne je vzťah príčiny a následku. So zreteľom predovšetkým na rozsah neoprávneným zásahom postihnutých zložiek osobnosti, ich povahu (postihnuté boli základné, hierarchicky významne chránené zložky osobnosti, najmä dôstojnosť, osobná česť a dobrá povesť), intenzitu zásahu (predovšetkým negatívne dôsledky vyvolané neprimeranou dĺžkou trestného konania), prvoinštančný súd správne posúdil nemajetkovú ujmu vzniknutú žalobcovi za natoľko závažnú, že ju nemožno uspokojivo a tým účinne napraviť ani dostatočne zmierniť žiadnym z nemajetkových prostriedkov ochrany, a to ani konštatovaním porušenia práva a ani inými formami morálneho zadosťučinenia, ktorých sa žalobcovi zo strany žalovanej i tak nedostalo. Preto aj podľa posúdenia odvolacieho súdu nemajetkovú ujmu je možné v danom prípade účinne zmierniť len primeraným zadosťučinením v peniazoch (náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch).

34. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy prvoinštančný súd správne prihliadol na osobu žalobcu, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, pričom vzal do úvahy, že žalobca nebol dovtedy trestne stíhaný. V tejto súvislosti odvolací súd nezistil, aby nezákonné obvinenie žalobcu na ňom zanechalo trvalý následok v akejkoľvek oblasti (pozn. odvolacieho súdu: bez vplyvu na záver, že pri uplatnení konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia morálna ujma žalobcovi vznikla); závažnosť vznikutej ujmy, i okolnosti za ktorých k nemajetkovej ujme došlo, súd prvej inštancie zohľadnil už samotným priznaním primeraného zadosťučinenia v peniazoch.

35. Odvolací súd uzatvára, že vzhľadom na preukázané skutkové okolnosti posudzovaného prípadu z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi v dôsledku trestného stíhania, pri rešpektovaní tiež doktríny, podľa ktorej náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanej za telesné zranenia alebo násilné činy, ako aj s prihliadnutím na to, že žalobca je netrestanou osobou, má odvolací súd za to, že súdom prvej inštancie priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- eur, je rozumne primeraná i v súlade s požiadavkou spravodlivosti a závermi ustálenými v rozhodovacej praxi a judikatúre Najvyššieho súdu SR, Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je totiž dôležitým aspektom to, aby jej výška odrážala všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Ústavný súd Českej republiky konštatuje, že pri určení výšky sumy relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež tým spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú sumy tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch, a to nielen v obdobných, ale aj v ďalších, v ktorých išlo o zásah do iných osobnostných práv, a to najmä do práva na ľudskú dôstojnosť. Inými slovami spôsobom, ako možno dosiahnuť relatívne spravodlivého vyčíslenie výšky relutárnej náhrady, je zohľadnenie súm priznaných v iných porovnateľných konaniach (pozri nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/2014 zo dňa 22.12.2015). V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že výšku relutárnej náhrady v tejto veci posudzoval aj v nadväznosti na iný porovnateľný prípad, kedy Okresný súd Košice I svojim rozsudkom zo dňa 2.7.2018 č. k. 37C/14/2017 priznal žalobcovi, ktorý bol trestne stíhaný viac ako 3 roky a 3 mesiace a hrozil mu trest odňatia slobody v trvaní od 2 do 5 rokov, náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- eur.

36. K nepublikovanému rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/152/2018 z 27.10.2021 a právnomu názoru v ňom vyjadrenému, odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 115/2020 zo 6.10.2020, podľa ktorého jedno, prípadne dve nepublikované rozhodnutia môžu predstavovať otázku vyriešenú, teda otázku, o ktorej existuje ustálená rozhodovacia

prax. Ak aj najvyšší súd mieni pod pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu začleniť aj v príslušnej zbierke nepublikované rozhodnutia, musí byť rozhodovacia činnosť senátov najvyššieho súdu skutočne opakujúca sa. Len tak sa naplní záver, že ide o rozhodovacia prax ustálenú. K tomu, že ide o rozhodovacia prax ustálenú (a teda opakujúcu sa), by ďalej malo nasvedčovať to, že tieto nepublikované rozhodnutia sú verejne dostupné a ľahko dohľadateľné (najmä prostredníctvom internetu) aj pri bežnej lustrácii medzi rozhodnutiami najvyššieho súdu k danej právnej otázke, keďže ich je opakujúce sa množstvo. Ak nastane situácia, že najvyšší súd považuje určitý právny názor za ustálený, mohlo by to byť pre najvyšší súd impulzom na jeho publikáciu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Tým sa zároveň odstráni neistota týkajúca sa toho, či ide o právnu otázku v praxi dovolacieho súdu vyriešenú alebo nie (pozri aj I. ÚS 51/2020).

37. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na závery uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/65/2020 z 29.9.2020, podľa ktorých zákon č. 514/3003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniť. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania. V tomto smere nie je podľa dovolacieho súdu správny výklad, ktorý poskytol odvolací súd v otázke podmienenia nároku na náhradu škody v predmetnej veci, podaním opravného prostriedku (sťažnosti) proti uzneseniu o vznesení obvinenia, s poukazom na § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., keď tento jeho výklad ide proti zmyslu a obsahu tohto zákona, „...aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená“ (sp. zn. 4MCdo/15/2009). Rozhodujúci je z hľadiska nároku, ktorý uplatnil žalobca, výsledok trestného konania. Za správny argument uvedený dovolateľom naopak odvolací súd v tomto rozhodnutí považoval poukazanie na skutočnosť, že i v prípade podania sťažnosti a jej zamietnutia, rozhodujúci je z hľadiska nároku výsledok trestného konania a objektívna zodpovednosť štátu, bez ohľadu na zavinenie.

38. V tomto rozhodnutí poukázal Najvyšší súd SR na ďalší rozsudok dovolacieho súdu z 30. septembra 2019, sp. zn. 6Cdo/75/2017, uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky s právnou vetou: „nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe v zmysle § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov nie je podmienený povinnosťou podať proti rozhodnutiu o väzbe sťažnosť alebo iný opravný prostriedok“. (Ako poznámku uviedol dovolací súd, že uvedený rozsudok prešiel i testom ústavnosti, keď Ústavný súd Slovenskej republiky odmietol uznesením z 27. augusta 2020, sp. zn. II. ÚS 369/2020, sťažnosť proti záverom v ňom obsiahnutým ako zjavne bezdôvodnú).

39. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku žalovanej týkajúcu sa toho, že súd prvej inštancie nevykonal ňou navrhnutý dôkaz - výsluch I. A., ktorým sa malo (podľa tvrdení žalovanej) preukázať ako musela táto svedkyňa znášať (alebo aj doposiaľ znáša) následky neskôr zastaveného trestného konania voči žalobcovi, odvolací súd konštatuje, že odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. e) C.s.p., spočíva v neúplnosti zistenia skutkového stavu, ktorý je v sporovom konaní odvolacím dôvodom len za predpokladu, že súd prvej inštancie nevykonal stranou navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, a navrhnutý dôkaz je spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť (napr. preto, že ho nepovažoval za rozhodujúci pre vec), avšak iba samotná okolnosť, že nevykonal dôkazy účastníkmi navrhnuté, nemôže byť v sporovom konaní spôsobilým odvolacím dôvodom. Ide o vadu skutkovú, keď strana navrhla dôkaz, ktorý je potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností, ale súd prvej inštancie takýto dôkaz nevykonal. Z povahy veci vyplýva, že strana, ktorá v odvolaní uplatní tento odvolací dôvod, musí súčasne označiť dôkaz, ktorý - hoci bol navrhovaný - nebol vykonaný a uviesť právne významné skutočnosti, ktoré, hoci boli tvrdené, súd prvej inštancie nezistoval, najmä preto, že ich nepovažoval za právne významné a ďalej, že vždy musí ísť len o skutočnosti a dôkazy uplatnené už v konaní pred súdom prvej inštancie. Vyhodnotenie relevancie navrhnutého dôkazu ako aj prípustnosť dôkazu je výsadnou doménou súdu. Súd pochybí, ak zamietne návrh na vykonanie dôkazu, ktorý je spôsobilý priniesť ďalšie relevantné skutkové zistenia.

40. Odvolací súd konštatuje, že tento žalovanou navrhnutý dôkaz nie je, vzhľadom na vyššie uvedené právne závery, spôsobilý priniesť akékoľvek relevantné skutkové zistenia vo vzťahu k žalobcovi spôsobenej ujme, preto tento odvolací dôvod nie je daný. Navyše proinštančný súd zdôvodnil nevykonanie tohto dôkazu (výsluchom svedkyne) jeho nedôvodnosťou, keďže sa mal zaoberať otázkou viny žalobcu z pôvodného trestného stíhania, ktoré bolo zastavené.

41. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd uzatvára, že rozsudok v znení opravného uznesenia je v napadnutom vyhovujúcom výroku vecne správny, a preto ho v tejto časti a tiež v závislom výroku o trovách konania, majúcom správny základ v plnom procesnom úspechu žalobcu v spore (nepovažujúc správne čiastočné zamietnutie žaloby za neúspech, keďže rozhodnutie o výške bolo závislé od sudcovskej úvahy) procesným postupom podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. potvrdil.

42. Podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p., ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

43. Podľa ust. § 255 ods. 1 C.s.p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

44. V odvolacom konaní mal žalobca plný procesný úspech a preto mu v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorá bola v odvolacom konaní neúspešná.

45. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 355 C.s.p.).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Táto povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b)

dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.)